

Maria Antònia Solé i Vergé
c/. Lluís Sagnier, 48-52, 1er., 1a.
08032 Barcelona

Benvolguda amiga:

Perdona'm que hagi trigat tant a respondre a la teva carta del 12-III-92. No és que estigui "enfeinat" (com tu insinues), sinó que estic malalt. Fa cosa d'uns tres mesos que se'm va declarar una osteoporosi molt accentuada, que em produeix dolors a tot el cos i em posa, en molts moments, a frec de la invalidesa. Això, afegit a la meva edat -em falten pocs mesos per al meu vuitantè aniversari- m'ha obligat a limitar les meves activitats i a quedar malament en una colla de compromisos que havia contret.

Però tot plegat no és res comparat amb la pena de perdre un fill, com t'ha ocorregut a tu. No em veig amb cor de trobar paraules que puguin atenuar el teu dolor. Potser tu mateixa intueixes un possible consol quan se t'acut que podries escriure parlant del teu fill, del record que en tens, de la marca profunda que ha deixat en la teva vida. Com que, per a mi, escriure ha estat un lenitiu en moments molt difícils, penso que també podria ésser-ho per a tu.

Em semblaria una temeritat -i, fins i tot, una indiscreció- dir-te com has de fer-ho. Sense comptar, a més, que en literatura crec que han estat assajats tots els camins. En la teva carta, em parles del record constant i de la por que l'arribessis a perdre... Podries provar d'escriure cartes al teu fill, dient-li tot el que no havies pogut dir-li en vida. O un diari expressant, dia rera dia, la vigència del record, com es transforma o com s'aferma amb el pas del temps. Dius que no et semblaria ètic ni decent aprofitar els records per a fer un

llibre. Per què? Jo ho considero perfectament vàlid. I, a més dels records, podries parlar de les esperances que han quedat truncades i de com haurien pogut ésser si s'haguessin realitzat.

Hi ha fragments en la teva carta que em permeten de creure que tens, recolzada en el sentiment, la capacitat necessària per a escriure-ho, sense que t'hagi de martiritzar el dubte de "si podràs fer-ho". Jo no m'he atrevit mai a donar consells a ningú i tampoc no puc fer-ho en el teu cas. Però crec que trobaràs en la paraula escrita un bàlsam per al teu sofriment.

M'agradaria que el que et dic et serveixi d'alguna cosa. Però de no ésser així, accepta'm, almenys, l'expressió del meu afecte.

Ben cordialment

Pere Calders

Barcelona 21 d'abril de 1992